

FESTIVAL

Zomer

VAN SINT-PIETER

ZOMER 2019

12.07
PROGRAMMA VAN DE DAG

Wolfgang Amadeus Mozart

(1756-1791)

Kwintet voor klarinet en strijkers in A-groot, K.V. 581

Allegro

Larghetto

Menuetto

Allegro con variazioni

Jean-Luc Votano

klarinet

QUATUOR DANIEL

Marc Danel

viol

Gilles Millet

viol

Vlad Bogdanas

altviol

Yovan Markovitch

cello

.....
VOLGEND CONCERT

16.07

Isil Bengi

piano

Mokranjac, Franck, Constantidinis,
Bloch, Babadjanian, Galland

De klarinet duikt voor het eerst op in het begin van de 18e eeuw. In 1786 laat Mozart zich door het instrument inspireren voor zijn *Kegelstatt Trio KV 498*, een helder en serene werk dat de tedere vriendschap tussen broers bezingt, zoals de componist die kan gadeslaan in de familie Jaquin. In diezelfde periode maakt Mozart kennis met Anton Stadler (1753 - 1812), waarmee hij al snel vriendschap sluit. Deze logebroeder is een ware pionier van de klarinet, waarvan de bouw op dat moment nog in volle ontwikkeling is. In 1789, op een moment dat Mozart ten prooi is aan eenzaamheid en twijfel wegens het onbegrip van het Weense publiek en zijn benarde financiële toestand, schrijft hij voor Stadler zijn eerste belangrijke compositie: het Klarinetkwintet.

De muziekgeschiedenis leert ons dat Mozarts compositie de eerste is voor de bezetting van klarinet en strijkkwartet. Het welslagen van Mozart, die niet alleen een nieuwe vorm ontwerpt maar tegelijk ook een meesterwerk creëert, is des te opvallend omdat hij zich op geen enkel voorbeeld uit eigen of andermans oeuvre kan inspireren. Uit het niets wordt een nieuwe bezetting geboren, waar de componist als bij toverslag een ideaal evenwicht bereikt. Tot op heden, 200 jaar later, maakt de menselijke boodschap van dit kwintet, met zijn tedere toon en vormelijke perfectie, een sterke indruk op het internationale publiek. Musici als Weber, Brahms en Reger zouden op hun beurt voor klarinetkwintet schrijven. Een aantal van die werken zijn bijzonder geslaagd maar geen van hen kan Mozarts model evenaren.

In haar uitgebreide en grondige Mozartstudie trekt Brigitte Massin een parallel tussen het Klarinetkwintet en *Così fan tutte*, vanuit de vaststelling dat beide composities haast gelijktijdig totstandkwamen. De musicologe beschouwt het kamermuziekwerk als een intieme versie van de opera, als zijn prelude als het ware. Ze gaat nog een stap verder door het voorstel te opperen om elke operavoorstelling te laten voorafgaan door een uitvoering van het kwintet. Ter ondersteuning van haar stelling wijst Brigitte Massin op de belangrijke rol van de klarinet in de tedere passages van *Così fan tutte*, die de opera ondanks zijn ambigue libretto zo bekoorlijk maken. Volgens haar had Mozart genoeg van het cynisme van Da Ponte en wilde hij zijn liefde voor de mensheid bekendmaken, als om het evenwicht te herstellen. Van deze bovenmaatse mensenliefde zou het meesterlijke Klarinetkwintet het resultaat zijn.

Wat er ook van zij, het Klarinetkwintet is en blijft een helder en teder werk dat zachtjes zindert in menselijke warmte en besloten intimiteit. Met zijn eenvoudige melodische motiefjes is het begindeel (*allegro*) opmerkelijk kort opgevat. De intieme sfeer is het meest voelbaar in het tweede deel, dat baadt in nachtelijk raffinement. Het daaropvolgende menuet is dan weer pastoraal getint. De enigszins naïeve finale bestaat uit vijf variaties en een *coda* die het oeuvre afsluit in een gevoel van lichtende vreugde.

Enkele jaren later geeft Mozart de aanzet tot een concerto voor bassethoorn (een blazer uit dezelfde familie maar met een lagere tessituur), dat hij een weinig later herwerkt tot een *Klarinetconcerto* (KV 622). Ook in de opera *La Clemenza di Tito* vertrouwt hij de klarinet een aantal prachtige passages toe. Dat deze laatste werken dicht bij de vrijmetselaarscantate *Das Lob der Freundschaft* (Lof der vriendschap) aanleunen, het feit dat Stadler lid was van de loge, maar ook de algemene sfeer van Mozarts schriftuur voor klarinet, dit alles heeft ervoor gezorgd dat men de klarinet in Mozarts oeuvre ging zien als een symbool voor de vrijmetselarij en haar filosofie van universeel broederschap op weg naar het licht.

Claude Jottrand
Vertaling: Veerle Lindemans

Quatuor Danel

Het Quatuor Danel werd opgericht in 1991. Sindsdien neemt het een vooraanstaande plaats in op de internationale podia en oogst het wereldwijd lof en erkenning. Zo werd het kwartet tot zesmaal toe laureaat op internationale wedstrijden en ontving het voor zijn opnames belangrijke prijzen: Grand Prix du disque, Diapason d'or, Choc du Monde de la musique, Clef Resmusica, Recording of the Month van BBC Music Magazine, Stern des Monats van Fono Forum, de prijs van Midem en Gramophon Choice.

Het kwartet staat bekend om zijn gedurfde vertolkingen van de strijkkwartetcycli van Haydn, Beethoven, Schubert, Sjostakovitsj en Weinberg. Zijn levendige en frisse visie op het traditionele kwartetrepertoire wordt enthousiast onthaald door publiek en pers. De kracht van het ensemble ligt ook in samenwerkingen met hedendaagse componisten als Wolfgang Rihm, Helmut Lachenmann, Sofia Gubaidulina, Pascal Dusapin, Jorg Widmann en Bruno Mantovani.

Russische componisten komen in het repertoire van het kwartet veelvuldig voor. Zeer regelmatig voert het de strijkkwartetten van Sjostakovitsj uit. In 2005 werd de volledige cyclus op cd vastgelegd voor Fuga Libera. Deze cd-box werd onlangs opnieuw uitgegeven en geldt nog steeds als één van de meest gewaardeerde vertolkingen van de Sjostakovitsjkwartetten. Het Quatuor Danel nam als eerste een andere belangrijke 20ste-eeuwse Russische kwartetcyclus op, meer bepaald de zeventien strijkkwartetten van Mieczysław Weinberg. Tot op heden is dit de enige opname van Weinbergs oeuvre. Toen het Quatuor Danel in 2009 in Manchester een concertreeks wijdde aan de volledige cyclus, was dat eveneens een wereldpremière.

Onderwijs is een kernactiviteit van het Quatuor Danel. Het wil de kennis, ervaring en het muzikale erfgoed delen dat het meekreeg van zijn mentoren: de musici van het Amadeus

en Borodin Kwartet, Fyodor Druzhinin, Pierre Penassou, Walter Levin en Hugh Maguire. Sinds 2005 is het ensemble 'quartet in residence' aan de University of Manchester, waar de leden lesgeven en samenwerken met wereldberoemde musicologen.

Sinds 2015 zijn ze ook regelmatig te gast bij de Nederland Strijkkwartet Academie in Amsterdam. Tevens geven ze masterclasses aan de University of California, Los Angeles (UCLA), University of Maryland en Skidmore College, aan het CNSMD van Lyon, het CRR van Rijsel en Nice ... Sinds oktober 2016 is het Quatuor Danel in residentie in TivoliVredenburg te Utrecht. Van 2019 tot 2022 is het Quatuor Danel in residentie in de Wigmore Hall.

Het Quatuor Danel is regelmatig te gast in de meest prestigieuze concertzalen: Concertgebouw en Muziekgebouw in Amsterdam, Konzerthaus van Wenen en Berlijn, Wigmore Hall in Londen, Tonhalle in Du'sseldorf, Bozar en Flagey in Brussel, Sapporo Kitara Concert Hall en Suntory Hall in Tokyo, National Recital Hall in Taipei, de Filharmonie van Sint-Petersburg, de kleine zaal van het conservatorium en het Pousjkinmuseum in Moskou, The Frick Collection in New York, de Philips Collection te Washington, Herbst in San Francisco, de Salle Bougie in Montreal, het Musée d'Orsay, de Cité de la Musique en de Opéra-Bastille te Parijs en de Elbphilharmonie in Hamburg.

Het Quatuor Danel duikt ook op in de programmering van de festivals van Ottawa, Kuhmo, Lofoten, Cork, Schleswig-Holstein, Schostakowitsch Tage Gohrisch, AlpenKlassik, Bregenz, Zaubersee in Luzern, Sakharov Festival in Nizjni Novgorod, Richter Festival in Moskou, Fayence, Lubéron, Montpellier, Royan, La Folle Journée de Nantes en Festival Enesco te Boekarest.

In kamermuziekverband werken ze samen met de volgende ensembles en solisten: de kwartetten Borodine, Enesco, Brodsky, Talich en Modigliani; de pianisten Jean-Efflam Bavouzet, Frank Braley, Alexander Melnikov, Plamena Mangova, Claire Désert en Christian Ivaldi; de altviolisten Vladimir Mendelsohn, Gérard Caussé en Adrien La Marca; de cellisten Tsuyoshi Tsutsumi, Trey Lee, Pieter Wispelwey en Christian Pierre La Marca; de klarinetten Sharon Kam, Jörg Widmann en Pascal Moraguès; de orkesten van de SWR en van de RAI, het OPRL ...

Tijdens het volgende cultuurseizoen plant het ensemble verscheidene tournees: Verenigde Staten, Canada, Japan, Taiwan, Noorwegen en Finland. Dichter bij huis zullen ze concerteren in Frankrijk, België, Nederland, Duitsland en Groot-Brittannië.

Weldra verzorgt het Quatuor Danel de opname van de drie kwartetten en het sextet van Tsjajkovski (dat laatste in samenwerking met de leden van het Talich Kwartet). Ook Hartmanns Concerto voor klarinet en strijkkwartet zal het ensemble opnemen, in samenwerking met J. L. Votano en het OPRL. In een iets verdere toekomst plant het kwartet een opname van de laatste werken van Beethoven.

Jean-Luc Votano

Jean-Luc Votano werd geboren in 1982 en begon op vierjarige leeftijd klarinet te studeren, met zijn vader Giovanni Votano als leraar. Hij vervolgde daarna zijn studie aan de conservatoria van Versailles en Bergen. In 2002 trad hij op zijn 20ste toe tot het Orchestre Philharmonique Royal de Liège (OPRL) als eerste soloklarinet en werd hij docent klarinet aan het Institut Supérieur de Musique et Pédagogie (IMEP) te Namen. In 2004 werd hij door de Franstalige openbare radio-omroepen verkozen tot 'Beste jonge solist van het jaar'. Hij werd ook meerdere keren genomineerd voor de Octaves de la Musique en hij is laureaat van talrijke internationale wedstrijden.

Sinds zijn zevende bouwt hij eveneens aan een concertcarrière. Zo speelde hij onder leiding van prestigieuze dirigenten zoals Armin Jordan, Louis Langrée, Christian Arming, Yoel Lévy, Yuri Simonov en Pascal Rophé. Dankzij zijn passie voor kamermuziek stond hij op het podium met partners als Martha Argerich, Michel Dalberto, Nicolas Angelich, François-René Duchâble, Karine Deshayes, Sophie Karthäuser, Jodie Devos, Henri Demarquette, Marie Hallynck, Arnaud Thorette, Boris Belkin, Albrecht-Laurent Breuninger en Geneviève Laurenceau, alsook met de strijkkwartetten Quatuor Debussy, Quatuor Danel, Quatuor Parisii en het Fine Arts Quartet. Sinds 2007 is hij lid van het rietblazerstrio Abocalips en in 2010 trad hij toe tot het Ensemble Contraste.

In 2006 maakte Jean-Luc Votano zijn New Yorks debuut in het Lincoln Center en in november 2009 was hij te gast bij het New Japan Philharmonic Orchestra te Tokyo, voor de Japanse première van Magnus Lindbergs Clarinetconcerto. Zijn repertoire omvat een honderdtal concerto's en kamermuziekwerken, alsook enkele vooraanstaande hedendaagse partituren. Componisten als Claude Ledoux, Johan Farjot, Robert Janssens, Max Vandermaesbrugges, Viviane Maigne en Stéphane Orlando hebben werken aan hem opgedragen.

Zijn discografie omvat onder meer concertwerken van Mozart, Weber en Rossini met het OPRL o.l.v. Louis Langrée (Cyprès); al Bruch's werken voor klarinet en altviool, met Arnaud Thorette, Johan Farjot en Pascal Rophé (Cyprès, Diapason d'Or); al Schumann's composities voor klarinet met het Ensemble Contraste (Cyprès), Mozart Vibration (Heliotrope) en het in oktober 2017 uitgebrachte Besame Mucho, samen met het Ensemble Contraste en het OPRL (Aparté). Binnenkort verschijnen ook nog Clarinetti all'Opera, een cd met Italiaanse operamuziek, samen met het IMEP Namur Clarinet Choir, Philippe Cuper en Calogero Palermo (Cyprès).

PRODUCTIE

30CC
Annick Dumalin
Robrecht Penders
Yves Gasia
Koen Adams

Artistiek directeur /
Artistic Director
ARTS/SCÈNE
PRODUCTION
Bernard Mouton

Vertalingen /
Translations
Veerle Lindemans
Maxime Schouppe
Koen Van Caekenberghe
Xavier Verbeke
Belgian Translation
Center

Design
Aline Baudet

Info
016 23 84 27
www.30CC.be

PARTNERS

Restaurant Kokoon
's Meiersstraat 1
3000 Leuven
T 016 23 07 26
www.kokoon.be

Café-Restaurant Leffe
Bondgenotenlaan 20 A
3000 Leuven
T 016 29 12 74
F 016 30 89 24
cafe.leffe.leuven@telenet.be

30CC en OPUS 3 danken van harte allen die hebben bijgedragen tot de realisatie van de 18de editie van *Zomer van Sint-Pieter*: het stadsbestuur van Leuven / het personeel van 30CC / in het bijzonder de ondersteunende handelaars en ... het publiek.